

14 Ιανουαρίου 2024

Αγία Ισαπόστολος Νίνα

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Η Γεωργία γνώρισε πολύ νωρίς το χριστιανισμό. Σύμφωνα με αρχαιότατη παράδοση, το σπόρο του Ευαγγελίου σ' εκείνη την περιοχή έριξαν πρώτοι οι άγιοι απόστολοι Ανδρέας ο Πρωτόκλητος και Σίμων ο Κανανίτης. Η μεταστροφή, πάντως, ολόκληρου σχεδόν του λαού της Γεωργίας στη χριστιανική πίστη έγινε τον 4ο αιώνα από την αγία Ισαπόστολο Νίνα.

Η αγία Νίνα γεννήθηκε στα τέλη του 3ου αιώνα στην Καππαδοκία, όπου τότε κατοικούσαν πολλοί Γεωργιανοί. Ήταν στενή συγγενής του αγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου του Τροπαιοφόρου, σύμφωνα μάλιστα μ' ένα παλιό χειρόγραφο ήταν ξαδέλφη του.

Ο πατέρας της Ζαβουλών, φημισμένος στρατιωτικός στην υπηρεσία του αυτοκράτορα Μαξιμιανού, και η μητέρα της Σωσάννα, αδελφή του επισκόπου Ιεροσολύμων Ιουβενάλιου,

διακρίνονταν για τη βαθιά τους ευσέβεια. Έτσι, από το ευλογημένο αυτό ζεύγος προήλθε ένας εξίσου ευλογημένος καρπός, η μακάρια Νίνα.

Όταν έγινε δώδεκα χρόνων, πήγε με τους γονείς της στα Ιεροσόλυμα. Εκεί ο Ζαβουλών, με τη συγκατάθεση της συζύγου του και την ευλογία του επισκόπου, αναχώρησε για ν' ασκητέψει στην έρημο του Ιορδάνη. Ο ακριβής τόπος και ο χρόνος του θανάτου του παρέμειναν άγνωστοι. Η Σωσάννα, πάλι, τοποθετήθηκε από τον επίσκοπο αδελφό της

ως διακόνισσα στον ιερό ναό της Αναστάσεως, για να φροντίζει τις φτωχές και άρρωστες γυναίκες. Τέλος, την αγία Νίνα την παρέδωσαν στην ευλαβέστατη γερόντισσα.

Σάρα-Νιοφόρα, τη Βηθλεεμίτισσα, διακόνισσα κι εκείνη στον Πανάγιο Τάφο, για να την αναθρέψει «εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου» (Εφ. 6,4).

Η Σάρα-Νιοφόρα γνώριζε σε βάθος τις χριστιανικές αλήθειες και μιλούσε ακατάπαυστα στη μικρή Νίνα για το σωτηριώδες έργο του Θεανθρώπου στη γη, για τα Πάθη και την Ανάσταση Του. Και η αγία την άκουγε με πολύ ζήλο, «διετήρει πάντα τα ρήματα ταύτα εν τη καρδιά αυτής» (Λουκ. 2,51), μελετούσε καθημερινά την Αγία Γραφή και φλεγόταν από αγάπη για το Χριστό και πόθο για τη σωτηρία των ανθρώπων.

Κάποτε, καθώς διάβαζε στο Ευαγγέλιο για τη Σταύρωση του Κυρίου, η σκέψη της στάθηκε στον άρραφο χιτώνα Του (Ιω. 19, 23-24).

— Τι απέγινε άραγε αυτή η πορφύρα; ρώτησε η αγία τη Σάρα-Νιοφόρα.

— Γνωρίζουμε από την παράδοση, αποκρίθηκε η γερόντισσα, ότι βρίσκεται στην πόλη Μτσχέτα, πρωτεύουσα της Γεωργίας. Μεταφέρθηκε εκεί από έναν Εβραίο, το ραββίνο της Μτσχέτα Ελιόζ, στον οποίο παραδόθηκε από το στρατιώτη πού την κέρδισε στην κλήρωση, κάτω από το Σταυρό. Οι κάτοικοι όμως της χώρας αυτής παραμένουν μέχρι σήμερα βυθισμένοι στο σκοτάδι της ειδωλολατρίας.

Τα λόγια εκείνα χαραχθήκαν βαθιά στην καρδιά της αγίας. Από τότε προσευχόταν νύχτα-μέρα στην Παναγία:

— Αξιώσέ με, Δέσποινα, να πάω στη Γεωργία, για να προσκυνήσω το χιτώνα του

Υιού σου και να κηρύξω εκεί το όνομά Του!

Και μια νύχτα η Θεοτόκος εμφανίσθηκε στον ύπνο της και της είπε:

— Πήγαινε στη Γεωργία, κήρυξε το Ευαγγέλιο του Χριστού, και μη φοβάσαι! Εγώ θα είμαι η σκέπη σου!

Για να την ενθαρρύνει, μάλιστα, της έβαλε στο χέρι ένα σταυρό από κληματόβεργες και πρόσθεσε:

— Πάρε τούτον το σταυρό. Θα σε προστατεύει απ' όλους τους ορατούς και αόρατους εχθρούς. Με τη δύναμή του θα οδηγήσεις τη χώρα της Γεωργίας στην πίστη του Υιού μου, «ός πάντας ανθρώπους θέλει σωθήναι και εις επίγνωσιν αληθείας ελθείν» (Α΄ Τιμ. 2,4).

Η αγία ξύπνησε, και είδε στα χέρια της τον θαυμαστό εκείνο σταυρό! Αφού τον ασπάσθηκε με δάκρυα, έκοψε μια τούφα από τα μαλλιά της και την τύλιξε ολόγυρά του.

Ύστερα έτρεξε να βρει το θείο της επίσκοπο Ιουβενάλιο, πού, ακούγοντας για την εμφάνιση και την εντολή της Θεοτόκου, έδωσε στην ανηψιά του την ευλογία να κηρύξει το Ευαγγέλιο στη μακρινή Γεωργία.

Μετά από πολλές περιπέτειες και αφού διέσχισε την Αρμενία, στην πρωτεύουσα της οποίας Βαγαρσαπάτ παρακολούθησε το φρικτό μαρτύριο της αγίας Ριψιμίας και άλλων τριανταπέντε παρθένων (η μνήμη τους εορτάζεται στις 30 Σεπτεμβρίου), η αγία Νίνα έφτασε, το 315, στις όχθες του ποταμού Κούρ. Κατάκοπη και ολομόναχη, καθώς ήταν, σε μια ξένη χώρα, ένιωσε να δειλιάζει. Ένα θεϊκό όραμα, όμως, της αναπτέρωσε το ηθικό. Με νέο ενθουσιασμό συνέχισε την πορεία της. Τράβηξε για τη Μτσχέτα,

ακολουθώντας το δρόμο πού της έδειξαν κάποιοι βοσκοί.

Στην πρωτεύουσα της χώρας η αγία βρέθηκε την ημέρα πού ολόκληρος ο λαός, με επικεφαλής το βασιλιά Μιριάν (265-342), είχε συγκεντρωθεί σ' ένα βουνό, απέναντι από την πόλη, για να προσφέρει θυσίες στο ανθρωπόμορφο είδωλο Αρμάζ. Κατευθύνθηκε και εκείνη προς το βουνό. Κρυμμένη στο κούλωμα ενός

βράχου, παρακολουθούσε τις ειδωλολατρικές τελετές. Και κάποια στιγμή, καθώς ήχησαν οι σάλπιγγες και τα πλήθη έπεσαν στη γη για να προσκυνήσουν το Αρμάζ, η καρδιά της αγίας άναψε από θείο ζήλο.

Σήκωσε τα μάτια της στον ουρανό και προσευχήθηκε θερμά:

— Παντοδύναμε Θεέ! Οδήγησε το λαό αυτό στη γνώση Σου! Σύντριψε τα είδωλα! Ελευθέρωσε τούτες τις ψυχές από την εξουσία του διαβόλου!...

Την ίδια στιγμή ο ολόκαθαρος ουρανός σκοτεινίασε. Μαύρα σύννεφα πλησίασαν με τρομερή ταχύτητα από τη δύση και στάθηκαν ακριβώς πάνω από τον ειδωλολατρικό ναό.

Ξέσπασαν τότε βροντές, αστραπές και δυνατή ανεμοθύελλα. Μέσα σε ελάχιστη ώρα ο ναός γκρεμίστηκε και το είδωλο Αρμάζ έγινε συντρίμμια. Μετά απ' αυτή τη θεομηνία ο ήλιος έλαμψε πάλι λαμπρότερος από πριν! Ήταν 6 Αυγούστου, η ημέρα της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, και το θαβώρειο φως, αστράφτοντας για πρώτη φορά στη Γεωργία, σκόρπισε το ειδωλολατρικό σκοτάδι. Από τότε ο βασιλιάς Μιριάν και ο λαός του έχασαν την πίστη τους στη δύναμη του Αρμάζ και άρχισαν να αναρωτιούνται τί σημείο ήταν εκείνο πού έγινε και τί προμηνούσε για το μέλλον.

Στη Μτσχέτα τώρα η αγία, καθώς περνούσε μπροστά από τον βασιλικό κήπο, είδε τη γυναίκα του κηπουρού, πού την έλεγαν Αναστασία, να τρέχει κοντά της και να την καλεί στο σπίτι της. Σαν να τη γνώριζε από παλιά, σαν να την περίμενε. Ο Θεός την είχε φωτίσει, για να βοηθήσει την αγία στο ξεκίνημα του έργου της.

Η αγία ακολούθησε την Αναστασία ως το σπίτι της, όπου τόσο η ίδια όσο και ο άνδρας της όχι μόνο τη φιλοξένησαν με πολλή αγάπη, αλλά και την παρακάλεσαν να μείνει μαζί τους σαν αδελφή, γιατί ήταν άτεκνοι και τους έθλιβε η μοναξιά. Εκείνη δέχτηκε, και ο κηπουρός, σύμφωνα με την επιθυμία της, της έχτισε ένα κελάκι σε μια άκρη του κήπου.

Στη θέση αυτή -μέσα στον περίβολο τώρα της γυναικείας μονής Σαμτάβρ- είναι κτισμένο σήμερα ένα παρεκκλήσι προς τιμήν της αγίας Νίνας.

Η αγία τοποθέτησε στο κελί της το σταυρό πού της είχε δώσει η Θεοτόκος, και

περνούσε τις ημέρες και τις νύχτες της με προσευχές και δεήσεις, με πνευματικές ασκήσεις και θαύματα. Το πρώτο θαύμα πού επιτελέσθηκε με την προσευχή της μακαρίας Νίνας ήταν η θεραπεία της Αναστασίας, πού από στείρα έγινε πολύτεκνη και καλλίτεκνη μητέρα.

Και οι πρώτοι Γεωργιανοί πού πίστεψαν στο Χριστό ήταν το τίμιο εκείνο ζεύγος πού περιέθαλψε την αγία.

Κάποια μέρα μια γυναίκα, κρατώντας στα χέρια το ετοιμοθάνατο παιδί της, τριγυρνούσε με γοερό θρήνο στους δρόμους της πόλης και ζητούσε απ' όλους βοήθεια.

Η αγία Νίνα πήρε το παιδί, το έβαλε στο αχυρόστρωμά της, προσευχήθηκε, το σταύρωσε με το σταυρό της Θεοτόκου και το παρέδωσε στη μητέρα του θεραπευμένο.

Το θαύμα διαδόθηκε από στόμα σε στόμα. Από τότε η αγία άρχισε να κηρύσσει δημόσια το Ευαγγέλιο και να καλεί τους Γεωργιανούς σε μετάνοια. Η ευσέβεια, η δικαιοσύνη και η ακεραιότητα της ζωής της έγιναν σε όλους γνωστές. Πολλοί, και προπαντός γυναίκες, την πλησίαζαν, άκουγαν από τα μελίρρυτα χείλη της τη νέα διδασκαλία για τη βασιλεία του Θεού και ασπάζονταν τη χριστιανική πίστη.

Ανάμεσα σ' αυτές τις γυναίκες ήταν και η Σιδωνία, θυγατέρα του αρχισυνάγωγου των Εβραίων της Καρτάλης Αβιάθαρ, καθώς και άλλες έξι Εβραίες. Σύντομα πίστεψε και ο ίδιος ο Αβιάθαρ, όταν άκουσε πώς ερμήνευε η αγία τις αρχαίες προφητείες για το Μεσσία και πώς εκπληρώθηκαν οι προφητείες αυτές στο πρόσωπο του Ιησού.

Από τον Αβιάθαρ έμαθε η αγία Νίνα ότι, σύμφωνα με παλαιά εβραϊκή παράδοση, ο χιτώνας του Κυρίου ήταν θαμμένος μαζί με την αδελφή του ραββίνου Ελιόζ, Σιδωνία, κάτω από τον βαθύσκιο κέδρο, πού υψωνόταν στο κέντρο του βασιλικού κήπου. Από τότε άρχισε να πηγαίνει τις νύχτες και να προσεύχεται κάτω απ' τα κλαδιά του μεγάλου δέντρου.

Υπερφυσικά οράματα, πού είδε εκεί, την έπεισαν για την ιερότητα του τόπου.

Στο μεταξύ η δούλη του Θεού κήρυσσε ακατάπαυστα την αληθινή πίστη.

Καθοριστικές, όμως, για τη μεταστροφή του γεωργιανού λαού ήταν οι θεραπείες των βασιλέων Μιριάν και Νάνας.

Πρώτη η βασίλισσα Νάνα, γυναίκα σκληρή και ειδωλολάτρισσα φανατική, αρρώστησε βαριά και κινδύνευε να πεθάνει. Οι γιατροί δεν μπορούσαν να της προσφέρουν τίποτα.

Τότε κάποιες φίλες της τη συμβούλεψαν να ζητήσει τη βοήθεια της ξένης Νίνας, πού με την επίκληση του Θεού της θεραπεύει κάθε ασθένεια. Πράγματι, η απελπισμένη βασίλισσα κατέφυγε στη Νίνα, πού με τη χάρη του Κυρίου της χάρισε την υγεία της. Επιστρέφοντας στο παλάτι η βασίλισσα, ομολόγησε με παρρησία, μπροστά στο βασιλιά Μιριάν, ότι ο Χριστός είναι ο αληθινός Θεός. Αργότερα, αφού διδάχθηκε τις χριστιανικές αλήθειες από την αγία Νίνα, βαπτίσθηκε και έγινε θερμή χριστιανή. Μετά το θάνατο της, μάλιστα, ο λαός την ανακήρυξε αγία. Η μνήμη της εορτάζεται την 1η Οκτωβρίου.

Ο βασιλιάς, ωστόσο, όχι μόνο αρνιόταν πεισματικά να πιστέψει στο Χριστό, μα και απειλούσε ότι θα θανάτωνε τη Νίνα και θα εξολόθρευε όλους τους χριστιανούς του βασιλείου του. Ωσπου μια μέρα, καθώς κυνηγούσε στα δάση του Μουρχάν, είκοσι χιλιόμετρα περίπου βορειοδυτικά της Μτσχέτα, ξαφνικά και αναπάντεχα τυφλώθηκε! Έντρομος, άρχισε να επικαλείται τους θεούς του, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Πάνω στην απελπισία του, θυμήθηκε το Θεό της Νίνας και ζήτησε τη βοήθειά Του. Αμέσως ξαναβρήκε το φως του!

Συγκλονισμένος και ολόχαρος, ύψωσε τα χέρια του στον ουρανό και κραύγασε με δάκρυα:

— Θεέ της Νίνας! Εσύ είσαι ο μόνος αληθινός Θεός. Ομολογώ και δοξάζω το όνομά Σου!

Το θαυμαστό εκείνο γεγονός συνέβη στις 6 Μαΐου του 319.

Μόλις επέστρεψε στην πόλη ο βασιλιάς, έτρεξε κι έπεσε στα πόδια της αγίας:

— Ω μητέρα μου! της είπε. Δίδαξέ με και αξιώσέ με να επικαλούμαι το όνομα του μεγάλου Θεού σου και Σωτήρα μου!

Έτσι ο Μιριάν έγινε ο Μέγας Κωνσταντίνος της Γεωργίας. Ο Κύριος τον είχε διαλέξει για χειραγωγό των Γεωργιανών προς τη μοναδική αλήθεια.

Αμέσως έστειλε πρεσβεία στο Βυζάντιο και ζήτησε έναν επίσκοπο και ιερείς, για να κατηχήσουν και να βαπτίσουν το λαό του. Στο μεταξύ η αγία Νίνα τους προετοίμαζε για το άγιο βάπτισμα με τις ιερές διδαχές της.

Όπου να έρθουν οι κληρικοί, ο Μιριάν σκέφτηκε να οικοδομήσει έναν χριστιανικό ναό. Η αγία του υπέδειξε να τον κατασκευάσει μέσα στον βασιλικό του κήπο, και μάλιστα στο σημείο όπου υψωνόταν ο γνωστός κέδρος.

Ο κέδρος κόπηκε και από τα έξι κλαδιά του έγιναν ισάριθμοι στύλοι, πού τοποθετήθηκαν σε κατάλληλα σημεία του οικοδομήματος. Με θεία οικονομία, όμως, ο έβδομος στύλος, πού ήταν καμωμένος από τον κορμό του δέντρου και προοριζόταν για τη βάση του ναού, δεν μπορούσε με κανένα τρόπο να μετακινηθεί. Από το κάτω μέρος του, μάλιστα, άρχισε να τρέχει ευωδιαστό και ιαματικό μύρο, πού θεράπευε όσους άρρωστους πρόστρεχαν εκεί και χρίονταν με πίστη.

Πλήθη λαού συνέρρεαν στον θαυματουργό στύλο, και ο βασιλιάς έδωσε εντολή να κατασκευασθεί ολόγυρά του μια περίφραξη. Στο μεταξύ ολοκληρώθηκε και η ανέγερση του πρώτου ναού στη Γεωργία, πού ήταν ξύλινος -σήμερα, μετά από ανακατασκευή του, είναι πέτρινος- και αφιερώθηκε στους αγίους Αποστόλους. Ο λαός όμως τον ονόμασε κοινά «Σβετιτσχόβελι» (= άγιος Στύλος).

Ήδη οι απεσταλμένοι του Μιριάν είχαν γίνει δεκτοί με μεγάλες τιμές από τον Μέγα Κωνσταντίνο, πού τους έστειλε πίσω στην πατρίδα τους με πλούσια δώρα και με τον αρχιεπίσκοπο Αντιοχείας Ευστάθιο (+337), δύο ιερείς, τρεις διακόνους και τα απαραίτητα για τη θεία λατρεία σκεύη και είδη.

Με διαταγή του Μιριάν ήρθαν στην πρωτεύουσα όλοι οι διοικητές των επαρχιών, οι στρατηγοί και οι αξιωματούχοι του κράτους. Σ' ένα βαπτιστήριο, κοντά στη γέφυρα του ποταμού Κούρ, ο αρχιεπίσκοπος Ευστάθιος βάπτισε πρώτα το βασιλικό ζεύγος και στη συνέχεια τους άρχοντες. Γι αυτό το μέρος εκείνο ονομάζεται από τότε «Μταβάρτα Σανατλάβι», δηλαδή «Κολυμβήθρα Μεγιστάνων».

Λίγο πιο κάτω οι δύο ιερείς βάπτιζαν το λαό, πού είχε προετοιμασθεί και πιστέψει από το κήρυγμα και τα θαύματα της αγίας Νίνας. Από τους Εβραίους της Μτσχέτα βαπτίσθηκαν ο Αβιάθαρ με όλους τους οικείους του και πενήντα ακόμη εβραϊκές οικογένειες.

Με τη βοήθεια του Θεού, ο αρχιεπίσκοπος Ευστάθιος και η αγία Νίνα φώτισαν μέσα σε μερικά χρόνια ολόκληρη σχεδόν τη χώρα της Γεωργίας. Ύστερα ο αρχιεπίσκοπος, αφού χειροτόνησε ως επίσκοπο της χώρας τον πρεσβύτερο Ιωάννη, επέστρεψε στην Αντιόχεια.

Η αγία Νίνα, αποφεύγοντας τη δόξα και τις τιμές του βασιλιά και του λαού, κατέφυγε σε μια ορεινή περιοχή, στις πηγές του ποταμού Άραγβι, όπου ετοιμαζόταν με προσευχές και νηστείες για νέους αποστολικούς αγώνες. Πράγματι, αφού κήρυξε το Χριστό στους σκληροτράχηλους ορεσίβιους κατοίκους του Καυκάσου, τους οποίους βάπτισε ο συνεργάτης της πρεσβύτερος Ιάκωβος, κατευθύνθηκε στα νότια της Καχέτης και εγκαταστάθηκε στην κωμόπολη Μπόντμπε, τον τελευταίο σταθμό της επίγειας ζωής και των αγίων κόπων της. Σε σύντομο χρονικό διάστημα η βασίλισσα της Καχέτης Σόντζε (= Σοφία), ακούγοντας το θεόπνευστο κήρυγμα της αγίας, πίστεψε και βαπτίσθηκε μαζί με πλήθη λαού.

Τώρα πια ο Θεός αποκάλυψε στην πιστή απόστολό Του ότι πλησίαζε το τέλος της. Ειδοποίησε αμέσως με γράμμα τον βασιλιά Μιριάν, πού κατέφθασε ταχύτατα με τους αυλικούς του και τον επίσκοπο Ιωάννη. Η αγία κοινώνησε από τα χέρια του επισκόπου και ζήτησε να ταφεί στο φτωχικό καλύβι της. Ύστερα παρέδωσε ειρηνικά το πνεύμα της στον Κύριο.

Ήταν τότε 67 ετών.

Ο βασιλιάς και ο επίσκοπος θέλησαν να μεταφέρουν το τίμιο λείψανο της στο ναό των αγίων Αποστόλων της Μτσχέτα και να το θάψουν δίπλα στον ιερό στύλο.

Με κανένα τρόπο, όμως, δεν μπόρεσαν να μετακινήσουν το σώμα της. Έτσι το έθαψαν εκεί, στο ταπεινό καλυβάκι της, στο Μπόντμπε, όπως η ίδια το ζήτησε.

Η μακαρία Νίνα συγκαταριθμήθηκε στη χορεία των αγίων και η μνήμη της ορίσθηκε να εορτάζεται στις 14 Ιανουαρίου, ημέρα της κοιμήσεώς της. Η Εκκλησία της Γεωργίας την ανακήρυξε Ισαπόστολο και φωτίστρια της χώρας.

Πάνω στον τάφο της αγίας κτίσθηκε ναός αφιερωμένος στο συγγενή της μεγαλομάρτυρα Γεώργιο. Ο ναός εγκαινιάσθηκε στα χρόνια του γιού και διαδόχου του Μιριάν, του βασιλιά Μπακάρ (342-364) και σώζεται μέχρι σήμερα. Αργότερα σ' αυτόν το χώρο ιδρύθηκε γυναικεία μονή αφιερωμένη στην αγία Νίνα.

Ἄπολυτίκιον Ἦχος πλ α΄. Τον συνάναρχον λόγον

Ὡς ωραίοι οἱ πόδες σου οἱ ζηλώσαντες ἀκολουθήσαι ταῖς τρίβοις τῶν ἀποστόλων Χριστοῦ, Νίνα σκεύος Παρακλήτου παμφαέστατον, ὅθεν τιμώντες σε πιστῶς, Γεωργίας φρουκτωρέ φωτόλαμπρε, σε αἰτούμεν' ἡμῶν τὰ σκότη λιταῖς σου τῆς ἀγνωσίας πόρρω σκέδασον.

ΠΗΓΗ. xristianos.gr